

COÖPERATIEVE VEREENIGINGEN.

N°. 100.

Coöperatieve *Stoomzuivelfabriek* »De Reidswal'', onder Metslawier,
in de gemeente Oostdongeradeel.

Op heden Donderdag den eersten Maart achttienhonderd acht en tachtig, zijn voor mij Jitze Feenstra, notaris binnen het arrondissement Leeuwarden der provincie Friesland, standplaats hebbende te Metslawier in de gemeente Oostdongeradeel, in tegenwoordigheid van na te noemen twee getuigen, verschenen:

Folkert Eesges Botma, landbouwer, wonende te Metslawier;
Marten Gerrits Nammensma, landbouwer, wonende aldaar;
Douwe Eelkes Meindersma, landbouwer, wonende te Ee;
Eelke Fetzes Meindersma, landbouwer, wonende aldaar;
Eesge Folkerts Botma, landbouwer, wonende te Morra;
Jan Wytzes De Vries, landbouwer, wonende aldaar;
Sieds Van Kleffens, landbouwer, wonende aldaar;
Kornelis Jensma, landbouwer, wonende aldaar;
Sijmen Sakes Banga, landbouwer, wonende te Ee;
Jacobus Doedes De Jong, landbouwer, wonende te Jouswier;
Pieter Jans Bonga, landbouwer, wonende te Oostrum;
Roelof Jogchums Beetsma, landbouwer, wonende te Ee;
Louw Pieters Eelkema, koemelker, wonende te Jouswier;
Berend Jans Krol, landbouwer, wonende te Ee;
Gerrit Eesges Botma, landbouwer, wonende te Morra;
Ids Klazes Wiersma, landbouwer, wonende te Jouswier;
Pieter Durks Reiding, landbouwer, wonende te Morra;
Jacob Harkes Douma, landbouwer, wonende aldaar;
Tammo Tilma, landbouwer, wonende te Nijkerk;
Sijmen Sjoerds Sipma, landbouwer, wonende te Nijkerk;
Jacob Jans Van Eizenga, landbouwer, wonende te Anjum;
Rienk Johannes Rienks, landbouwer, wonende aldaar, en
Ids Popes Hartmans, van landbouwersbedrijf, wonende te Nijkerk,
in hoedanigheid als gemachtigde van Hermanus Pieters Wobma, landbouwer, wonende te Morra, van Dieuwke Idses Sijsma, weduwe Klaas Jelles Wiersma, landbouwersche, wonende te Ee, van Tetje Idses Sijsma, weduwe Pope Dirks Hartmans, landbouwersche, wonende te Nijkerk, en van Willem Kornelis Botma, landbouwer, wonende te Morra;

ingevolge onderhandsche volmacht, verteevend den acht en twintigsten Februari dezes jaars, welke volmacht na vooraf door den lasthebber in tegenwoordigheid van den notaris en de getuigen conform de wet, voor echt erkend, en ten blijke daarvan door hen allen geteevend te zijn, aan deze minute zal worden vastgehecht om daarmede gelijktijdig ter registratie te worden aangeboden.

Welke comparanten, voor zich en in opgedachte qualiteit, verklaarden bij deze akte te willen overgaan tot de oprichting van eene vereeniging, onder den naam van: » *Coöperatieve Stoomzuivelfabriek » de Reidswal* » en daarvoor vast te stellen de navolgende statuten.

Naam, doel, middelen, duur en grondbeginselen.

Artikel een. Onder Metslawier in de gemeente Oostdongeradeel is gevestigd eene coöperatieve *stoomzuivelfabriek*, genaamd » de Reidswal ».

Artikel twee. Het doel der vereeniging is gemeenschappelijke zuivelbereiding, door de exploitatie eener *stoomzuivelfabriek* en den verkoop van de te verkrijgen producten.

Artikel drie. Om dit doel te bereiken sticht de vereeniging eene *stoomzuivelfabriek* op door haar aan te koopen grond onder Metslawier.

De leden verbinden zich om tweemaal per dag op door het bestuur te bepalen uren, aan deze fabriek ter bereiding te leveren, alle melk van het rundvee der boerderij, bij ieder hunner in gebruik.

Zij behouden echter de vrijheid, om, desverkiezende op Zondagen en erkend Christelijke feestdagen, de levering na te laten.

Zij hebben bovendien het recht dagelijks zooveel melk terug te houden als zij voor huishoudelijk gebruik noodig hebben.

Artikel vier. De vereeniging verkoopt vervolgens de verkregen producten en verdeelt de zuivere opbrengst daarvan onder de leden, naar verhouding der door elk geleverde melk, berekend per liter.

Artikel vijf. Onder zuivere opbrengst wordt verstaan de voor de verkochte producten gemaakte gelden, na aftrek van een cent per liter ingebrachte melk.

Het bedrag, met deze ingehouden centen verkregen, wordt gebruikt voor bestrijding der in artikel twaalf bedoelde uitgaven en voor de vorming van een reservefonds; terwijl het gedeelte voor een en ander niet vereischt, per drie maanden onder de leden wordt verdeeld, naar gelang van de door ieder ingebrachte hoeveelheid melk, gedurende het tijdvak waarover de verdeeling loopt.

Artikel zes. Wanneer daarvan de wenschelijkheid blijkt, kan ook melk van anderen ter bereiding worden aangekocht.

Artikel zeven. De vereeniging wordt, behoudens verlenging na afloop van het tijdvak, opgericht voor den tijd van vijftien jaren, aanvangende met den datum van openbaarmaking der statuten in de *Staatscourant*.

Artikel acht. Het domicilie der vereeniging en dat van elk der leden in het bijzonder is gevestigd ten kantore der vereeniging onder Metslawier.

Artikel negen. Het dienstjaar vangt aan den twaalfden Mei, des middags twaalf uren.

Geldmiddelen.

Artikel tien. Het voor de oprichting der vereeniging, den aankoop van het terrein, de stichting der fabriek en het aanschaffen der machines, werktuigen en gereedschappen, benoodigd kapitaal, ten bedrage

van twaalf duizend gulden, zal worden geleend onder hypothecair verband van de fabrieksgebouwen met hetgeen daartoe door bestemming behoort en solidaire borgstelling van al de leden.

De leening zal in twaalf jaren worden afgelost, waarvoor jaarlijks, buiten en behalve de rente, eene som van een duizend gulden uit de kas der vereeniging beschikbaar zal worden gesteld.

Artikel elf. Er wordt eene reservekapitaal gevormd, waarvoor in de rekening van elk boekjaar een bedrag van minstens eenhonderd gulden als vaste post van uitgaaf zal worden aangebracht, totdat dit fonds, met inbegrip van de door belegging te verkrijgen revenuen, een bedrag van een duizend gulden heeft bereikt.

Daaruit zullen de teruggaven geschieden, bedoeld bij artikel twintig. Wordt over eenig bedrag beschikt, dan zal onmiddellijk tot aanvulling overeenkomstig het eerste lid van dit artikel, worden overgegaan.

Artikel twaalf. Op de rekening der vereeniging worden in uitgaaf gebracht: de termijnen van aflossing der aan te gane geldleening; de van die leening verschuldigde renten; de belooning van het dienstbaar personeel; het benoodigde voor onderhoud van gebouwen, machines en gereedschappen, brandstoffen, belastingen, de kosten der administratie, assurantie der gebouwen en roerende goederen en verdere kosten van exploitatie.

Artikel dertien. De rechten der leden op de baten der vereeniging en hunne aansprakelijkheid voor hare verbintenissen en schulden worden bepaald naar de verhouding bij artikel vier aangenomen.

Lidmaatschap, rechten en verplichtingen.

Artikel veertien. Leden der vereeniging zijn de oprichters en zij, die later als zoodanig mochten worden aangenomen.

Artikel vijftien. Tot leden kunnen worden aangenomen meerderjarige veehouders en veehoudsters in het volle genot van de burgerlijke en burgerschapsrechten, die zich verbinden den inleg te betalen zooals die naar omstandigheden door de leden zal worden bepaald.

Artikel zestien. Wie als lid wenscht te worden aangenomen, richt daartoe vóór den eersten Mei een schriftelijk verzoek aan het bestuur.

Het bestuur brengt dit verzoek, met zijn advies, in de eerstvolgende vergadering der leden, ten einde daarover te beslissen en, in geval van toelating, daarvoor de voorwaarden vast te stellen. Van het genomen besluit wordt door het bestuur aan den adressant kennis gegeven.

Artikel zeventien. Het lidmaatschap is persoonlijk en verbindend voor een vol dienstjaar.

Artikel achttien. Rechtverkrijgenden van een overleden lid kunnen, met goedkeuring van de leden, den overledene in dat lidmaatschap opvolgen. Zij geven, zoo mogelijk binnen drie maanden na het overlijden, hunnen wensch daartoe schriftelijk aan het bestuur te kennen.

Artikel negentien. De leden der vereeniging worden geacht hunne erfgenamen of rechtverkrijgenden te verbinden om, voor het geval deze met dezelfde melkerij zich bij de vereeniging kunnen aansluiten, daartoe over te gaan, op verbeurte van alle aanspraken op uitkeering, restitutie en mede-eigendom, tenzij hunne toelating wordt geweigerd. In dit geval wordt de uitkeering geregeld naar het volgend artikel.

Artikel twintig. Die om geldige redenen, ter beoordeeling der leden, genoodzaakt is uit de vereeniging te treden, ontvangt drie-vierde gedeelte van het bedrag, dat door zijne melkleverantie van de bij artikel tien bedoelde leening is afgelost, terug. In geen geval wordt deze uitkeering berekend over hooger bedrag dan zal zijn afgelost op den twaalfden Mei achttienhonderd acht en negentig.

Artikel een en twintig. Hij die uit de vereeniging wenscht te treden, geeft daarvan minstens drie maanden vóór den afloop van het dienstjaar schriftelijk kenlis aan het bestuur, met opgaaf zijner motieven.

Artikel twee en twintig. Op hen, die volgens het oordeel der leden, zonder geldige beweegredenen, uit de vereeniging treden, is toepasselijk hetgeen bij artikel negentien ten aanzien van niet toetredende erfgenamen is vastgesteld. Zij blijven bovendien aansprakelijk voor de schulden en schaden, gedurende hun lidmaatschap gemaakt en geleden en zijn verplicht op de eerste aanmaning van het bestuur als boete in de kas der vereeniging te storten twintig gulden per rund, van het getal, dat gedurende het lidmaatschap, gemiddeld jaarlijks door hen is gemolken.

Artikel drie en twintig. Elk lid kan wegens overtreding der statuten en van het huishoudelijk reglement en onteerende handelingen, door de leden, op gemotiveerd voorstel van het bestuur of van een-vijfde der leden, van zijn lidmaatschap vervallen worden verklaard, bij besluit der leden, waartoe zal worden vereischt twee-derde der uitgebrachte stemmen.

Op hem is van toepassing het bepaalde bij artikel twee en twintig, ten aanzien van uittredende leden, zonder geldend motief.

Artikel vier en twintig. De leden die om geldige redenen vóór de aflossing der schuld uit de vereeniging treden, behouden, zoolang die schuld niet geheel is afgelost, het recht weder tot de vereeniging toe te treden, alleen onder verplichting om in de kas der vereeniging terug te storten het daaruit bij de uittreding ontvangen bedrag bedoeld bij artikel twintig.

Artikel vijf en twintig. Met goedkeuring der leden kan het lidmaatschap, met al de verkregen rechten en verplichtingen, echter zonder verplicht te zijn tot betaling van eenige bijzondere contributie, worden overgedragen aan een ander, die dan geacht wordt eenvoudig in de plaats te zijn getreden van het lid dat hij vervangt.

Artikel zes en twintig. Leden, die gelurende eenig tijdvak, om door de vereeniging gebillijkte redenen, verstoken zijn van de gelegenheid om melk te leveren ontvangen alsdan jaarlijks, met behoud van verkregen rechten, eene rente van drie en een half percent van het bedrag, waarop zij, in geval van uittreding, volgens artikel twintig recht zouden hebben.

In geval van continuatie der vereeniging, na aflossing der meerge-noemde geldleening, worden hunne aandeelen in de baten, op tauxatie van twee deskundigen, in contanten uitgekeerd, tenzij bedoeld bezwaar inmiddels mocht zijn opgeheven.

Artikel zeven en twintig. Een door de leden vast te stellen huishoudelijk reglement bepaalt verder de rechten en verplichtingen der leden onderling en regelt de bijzonderheden van beheer, de exploitatie der fabriek en de wijze van werken.

Artikel acht en twintig. Elk verschil over de toepassing van eenig artikel dezer statuten en van het huishoudelijk reglement wordt be-

slist door het bestuur, behoudens recht van hooger beroep op de vergadering der leden, die alsdan beslist in het hoogste ressort.

Ieder lid verbindt zich zedelijk geene quaestie in deze door den burgerlijken rechter te laten beslissen.

Bestuur, beheer en toezicht.

Artikel negen en twintig. Onder toezicht en met gedeeltelijke medewerking van drie commissarissen, bestaat het bestuur der vereeniging uit drie personen, door de leden uit hun midden te benoemen.

Die drie bestuursleden benoemen één hunner tot voorzitter, één tot secretaris en één tot penningmeester, en zij regelen verder hunne werkzaamheden bij huishoudelijk reglement.

Artikel dertig. De bestuursleden en de commissarissen hebben zitting gedurende den tijd van drie jaren. Jaarlijks, op den twaalfden Mei, voor het eerst in achttienhonderd negen en tachtig, treedt er één bestuurslid en één commissaris af, volgens een daarvan op te maken rooster. Zij zijn herkiesbaar. Wie voor eene buitengewone vacature tusschentijds wordt gekozen, treedt af op het tijdstip waarop zijn voorganger periodiek had moeten aftreden.

Artikel een en dertig. Op gelijke wijze wordt voor elk bestuurslid een plaatsvervanger aangewezen.

Artikel twee en dertig. Het bestuur oefent toezicht uit over alles wat de exploitatie der fabriek betreft en vertegenwoordigt de vereeniging zoo in als buiten rechten. Tot het voeren van rechtsgedingen is machtiging der leden noodig.

Artikel drie en dertig. Zoo noodig genieten de bestuursleden jaarlijks eene vergoeding voor het gevoerd beheer, door de leden op voordracht van de commissarissen te bepalen. Zij ontvangen in elk geval restitutie van de door hen in het belang der vereeniging gemaakte kosten.

Artikel vier en dertig. Het dagelijksch beheer wordt gevoerd door een boekhouder, die alle bevelen van het bestuur heeft op te volgen en door de leden wordt benoemd. Zijn salaris en zijne werkzaamheden worden bij instructie, door de leden vast te stellen, geregeld.

Artikel vijf en dertig. Het toezicht op de handelingen van het bestuur wordt uitgeoefend door de in artikel negen en twintig bedoelde commissarissen.

Artikel zes en dertig. De penningmeester stelt persoonlijke of zakelijke zekerheid tot een door de leden, op voordracht van commissarissen, te bepalen bedrag.

Artikel zeven en dertig. Het bestuur en de commissarissen vergaderen gezamenlijk ten minste eenmaal in de drie maanden, aan het kantoor der vereeniging onder Metslawier, en nemen dan tevens op de boeken en kas van den penningmeester.

Artikel acht en dertig. Jaarlijks worden vier algemeene vergaderingen behouden, in de eerste veertien dagen van elk kwartaal. In die vergaderingen worden de belangen der vereeniging behandeld en liquidatie gehouden over het afgelopen kwartaal.

De voorzitter belegt voorts zoo dikwijls vergadering, als hem dit in het belang der vereeniging noodig voorkomt of wanneer het door een vijfde der leden wordt verlangd.

Artikel negen en dertig. Buiten de benoemingen van bestuurders en den boekhouder is de eerste jaarvergadering bestemd voor het doen van rekening en verantwoording door den penningmeester over het afgelopen boekjaar.

De boekhouding geschiedt op de wijze door het bestuur, in overeenstemming met het Wetboek van Koophandel, te bepalen.

Eene commissie, door en uit de leden te benoemen, onderzoekt de rekening en brengt omtrent hare bevinding verslag uit. De goedkeuring der vergadering strekt voor het bestuur tot finale kwijting en décharge wegens zijn beheer.

Artikel veertig. Tijd en plaats der vergaderingen worden minstens drie dagen te voren aan de leden bekend gemaakt bij biljetten, waarop de punten van behandeling zoo veel mogelijk zijn vermeld.

Artikel een en veertig. Elk lid kan zich ter vergadering doen vertegenwoordigen, mits die lastgeving schriftelijk zij.

Niemand kan als lasthebber voor meer dan een lid optreden.

Artikel twee en veertig. De leden stemmen in verhouding tot het getal der door hen aangegeven koeijen en wel:

voor een tot en met vier koeijen, met een —, voor vijf tot en met tien koeijen met twee — en voor elf en meer koeijen met drie stemmen.

Die stemmingen geschieden over zaken mondeling, over de keus van personen bij ongeteekende briefjes. Staken de stemmen over eenig voorstel, dan wordt het geacht te zijn verworpen. Benoeming van personen geschiedt bij volstrekte meerderheid der uitgebrachte stemmen.

Is deze meerderheid bij de eerste stemming niet verkregen, dan volgt eene tweede vrije stemming.

Geeft ook deze geene vereischte meerderheid, dan wordt eene herstemming gehouden tusschen het dubbeltal dat bij de tweede vrije stemming de meeste stemmen op zich vereenigde, of, voor het geval meer personen evenveel stemmen hebben verkregen, tusschen hen allen, en is hij, die dan de meeste stemmen erlangt, de benoemde. Bij staking van stemmen beslist het lot.

Artikel drie en veertig. Van het verhandelde in de vergaderingen worden door den secretaris aantekeningen gehouden. Deze worden in de eerstvolgende vergadering door hem voorgelezen en, na goedkeuring, door den voorzitter en hem geteekend.

Ontbinding en vereffening.

Artikel vier en veertig. Tot ontbinding der vereeniging wordt alleen dan overgegaan, wanneer daartoe met minstens twee derde gedeelte der stemmen van de leden wordt besloten.

Artikel vijf en veertig. De vereffening geschiedt volgens de wettelijke voorschriften.

Wijziging der statuten.

Artikel zes en veertig. Dadelijk na aflossing der schuld bij artikel tien bedoeld, worden deze statuten herzien.

Artikel zeven en veertig. Geen voorstel tot wijziging wordt in overweging genomen, dan in eene daartoe in het bijzonder opgeroepen vergadering, waarin minstens twee-derde der stemmen van de leden vertegenwoordigd is. Tot aanneming wordt drie-vierde der uitgebrachte stemmen vereischt.

Indien evenwel de beslissing moet worden uitgesteld op grond van het onvoldoende getal van vertegenwoordigde stemmen, kan ze in de onmiddellijk daarna opnieuw, volgens artikel veertig, bijeengeroepen vergadering in ieder geval plaats hebben.

Artikel acht en veertig. Voorzoover daarvan bij deze statuten niet uitdrukkelijk is afgeweken, wordt deze vereeniging geregeerd door de bepalingen der wet van den zeventienden November achtienhonderd zes en zeventig (*Staatsblad* nummer tweehonderd zeven en twintig).

De verschenen personen zijn allen aan mij notaris bekend.

Waarvan akte.

Aldus gedaan en verleden te Metslawier, ten huize van Jacob Bonga, op datum in het hoofd dezes gemeld, in tegenwoordigheid van Geert IJbeles Van der Veen, secretaris der gemeente Oostdongeradeel, en Hendrik Van der Veen, notaris-klerk, beiden wonende te Metslawier, als aan mij notaris bekende getuigen. En hebben de verschenen personen en getuigen deze minute onmiddellijk na voorlezing met mij notaris onteekend, met uitzondering van den comparant Louw Pieters Eelkema, die op de hiertoe gedane aanvraag verklaarde zijn naam niet te kunnen teekenen, als hebbende nimmer schrijven of naamteekenen geleerd.

(Geteekend:) F. E. Botma, M. G. Nammensma, D. E. Meindersma, E. F. Meindersma, E. F. Botma, J. W. De Vries, S. v. Kleffens, K. D. Jensma, S. S. Banga, J. D. De Jong, P. J. Bonga, R. J. Beetsma, B. J. Krol, G. E. Botma, I. K. Wiersma, P. D. Reiding, J. H. Douma, T. J. Tilma, S. S. Sipma, Jacob J. Van Eizenga, R. J. Rienks, I. P. Hartmans; G. IJ. Van der Veen, H. v. d. Veen, J. Feenstra.

Geregistreerd te Dokkum, den tweelen Maart 1800 acht en tachtig, deel 90, folio 12 verso, vak 1. Vier bladen, geen renvooi. Ontvangen voor recht een gulden twintig cent. De ontvanger, (geteekend:) *Bartelink*.